

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben háshoz bordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadása vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A katona.

Nemrégiben olvastam egy novellát. Azt hiszem, Ambrus Zoltán írta. A novella hőse egy bíró volt, a ki sehogy sem tudott boldogulni a hivatalos ranglétrán. Miért? Mert pipogya ember volt. Amolyan tedd ide tedd oda. Udvarias volt mindenkivel szemben s ha egy-egy erőszakosabb fiskális rámondult, bizony megijedt tőle. Emiatt aztán nem birt kellő tekintélyt szerezni a bírói székeknek. Negyvenöt éves korában is csak albiró volt. Mód nélkül elkéseredett ezen s elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Vásárolt egy revolvert, s az öldöklő fegyvert állandóan a zsebében hordta, hogy alkalmas pillanatban maga ellen fordíthassa. A revolver sokáig volt a zsebében, a nélkül, hogy a bíró kért tett volna magában. De az a tudat, hogy fegyver van nála, bátorságot öntött beléje. Minduntalan belekötött valakike, már gorombáskodni is merészelt sőt idővel valóságos rettegett alakká lett ugy a társadalomban, mint a bírói székekben. S mihamar olyan tekintélyre tett szert, hogy mindenki szent borzadással ejtette ki a nevét. Ilyen körülmények között a többség nem térhetett ki többé az előléptetés elől; az egykori albiró magas bírói állásba került, amelyből talán ma is osztja a kérlelhetetlen igazságot. És mindezt a zsebében levő revolvernek köszönhetette, a melyet sohasem használt, de

a mely önértetet, bátorságot, sőt vakmerőséget öntött beté.

Ha a novella jut az eszembe, valahányszor azt olvasom, hogy egy katonatiszt véres botrányt okozott az utcán, vagy a kávéházban, a hol védtelen cibilekre támadott s kardot rántva, összekaszabolta őket. Egyes katonákban tulságosan buzog az önértet. Nem a csillogó uniformis teszi ezt, hanem a kard, amely az oldalukon csörög. Az a tudat, hogy fegyver van az oldalukon, annak a rongyos cibilnek pedig nem szabad viselnie, bátorrá, vakmerővé teszi őke

A polgári közvélemény évek óta hangoztatja, hogy béke idején a katonának nincs szüksége fegyverre. De ha kencedáljuk is, hogy szolgálatban ám viselje a kardját, arra semmiképpen sincsen ok, hogy privát multságain is állandóan rémitgesse fegyverével a békés polgárságot. Ha majd utcahosszal nem csörömpölteti végig a kardját és nem térhet be részeg fővel fegyveresen a kávéházakba, merem állítani, hogy az újságok hasábjairól végképp lekerül ez a rovat: »Katonák és civilek harca.«

A hadsereg komolyabb elemei maguk itélik el legjobban ezeket a kardafférokat. A honvédelmi miniszter kemény kritikája után nem volt kétség a felől, hogy a székesfehérvári hecc hőse el fogja venni méltó büntetését. Éppen most jönnek az értesítések, hogy a ható-

ság a legszigorubb vizsgálatot folytatja s annak eredményeként szigorú ítéletet is várunk.

Arról természetesen ebből az esetből kifolyólag szó sem lehet, hogy a tisztektől elvegyék a kareot. Nem volna méltányos és az egész tisztikarra megalázó volna az a rendelkezés, hogy egy ember visszaélése miatt valamennyit sujtsák. A tisztnek a kardjához hozzánőtt a multak hagyománya, a nagy szolgálatok címén nyert kiváltság, az önértet, a katonás szellem. A kard épp oly elválaszthatatlan a tiszt egyenruhától, mint a diszmagyartól. De a mint az ember nem jár diszmagyarban kávéházba és vendéglőbe, épp ugy fel kell menteni a tisztet is az állandó egyenruhaviselés kötelezettségétől. Szolgálaton kívül legyen szabad nekik is civilben járni, akár a vasutasnak. Budapesten és Bécsben ugyis szokás már, hogy a tiszt jobbjára csak parádés sétára veszi fel az egyenruhát. A mit elnéznek a két fővárosban, engedjék meg mindenütt. A mellett büntessenek szigoruan, példásan minden visszaélést a fegyverrel, tétessék le a kardot azzal, a ki a békés polgárok összekaszabolásával hősködik és ejt foltot a kard mocsoktalanságán s akkor lesz a tisztnek kardja és még sem lesznek kardafférok. A hősködés megmarad a háboru idejére igazi hősiességnek.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az autóban.

Írta: M. Savlognou.

— Tessék csak beszélni — szólott a vak Girard ur szeretetreméltó hangon. . . . Tessék csak, főképpen ha a soffőröm jó barátja! Tessék csak, hiszen együtt nézhetjük meg Estérelt.

S magas automobiljáról csak ugy vaktában nyújtotta le jobb kezét, melyet azonban más kéz meg nem ragadott.

Az a férfi, kinek a meghívás szólott, a köszönet néhány banális szavával válaszolt, mialatt az országutról a soffőrnek egy kézitáskát, egy nehéz kézi bőröndöt, egy kalapskatulyát s néhány más podgyászdarabot átnyújtott. Kissé oldalvált mélyen hallgatva fiatalos női alak állott; azután az a férfi, ki a podgyászdarabok! l foglalatoskodott, a nagy, elegáns auto hátulsó ajtaját kinyitotta s ujját szájára illesztve, a hölgyet nesztelenül besegíté s azután melléje ült.

Nizza utolsó villasorában találkoztak az autoval; minden valószínűség szerint ott várakoztak s a találkozás, melyet Raoul, a soffőr, Girard ur előtt véletlenül mondott, valószínűleg már eleve meg volt beszéve.

Elegáns ruházatában — bár az asszony tulsok ékszerrel viselt — a pár nem valami jó benyomást keltett. Mindenesetre azok közé a kétes alakok közé tartoztak, melyekkel a Riviera

ilyenkor, a téli évad küszöbén oly nagyon bővelkedik . . .

Ura parancsára a soffőr a járművet megindította. A vak közvetlenül mellette foglalt helyet s éppén ugy volt öltözve, mint a soffőr: ernyős sapka, védőszemüveg, bőrzeke. Az ur és soffőre mögött az a férfi meg az asszony ültek, mindketten mély hallgatásba merülve.

Mikor Nizza elhagyták az auto vezetője, Soarge, a határ felé vette útját. Estérelnek hátat fordítottak. A vak ezt persze nem vehette észre. Mosolygott s barátságosan így szólt:

— Éppen jó és kedvező alkalom arra, hogy az ember Estérelt meglássa. . . az időjárás kedvező, a levegő lágy szellő sem lengedez. Meglássa, kedves, csinos egy hely, valóban.

Girard ur testi hiánya dacára tulajdonképp mindig jókedvű volt s társalogni nagyon szeretett; ha előzékeny hallgatókra talált, egészen boldog volt s társalgás közben megfélekedett róla, milyen nehéz megpróbáltatáson ment keresztül.

Mialatt az asszony s a férfi meglepetve egymásra tekintett, a vak egész hangosan, hogy az auto zakatolása dacára mégis megértésék, folytatta beszédjét:

— Nagyon szeretek auton járni, igen nagyon. A szállóbeli vendégek csodálkoznak rajtam. Az asszonyok álmadoznak rajongnak mondanak s tulajdonképp igazuk is van. Rajongok a magam módja szerint s a magam módja szerint élvezem a vidéket is. Mikor az

első kirándulásokat tettem, barátaim olyan szeretetreméltók voltak, hogy megmagyarázták az utat; — most a vetések közt járunk, mondták; most erdőn száguldunk végig és visszaemlékezni igyekeztem arra, amit valamikor láttam . . . mert még csak tíz éve, hogy megvakultam s a visszaemlékezés csakhamar jelentkezett, a lombnak, a mohának illatát, az utnak csendjét és titokszerűségét, mely árnyában megkap — mindezt nagyon jól ismerem . . .

Ma már autómát is ismerem s menetközben megismerem a vidéket is. A motor zakatolásából tudom meg az utat is, a terepet is; hogy hegynek megyünk-e vagy völgynek . . . s ha az auto csuszik, mint ime most, akkor tudom, hogy országuton haladunk. A gyors mozgás fizikai örömet is okoz, mely teljesen megrészegít s másrészt ismét megnyugtát . . .

— Ha különben csak az egyes nyaralókra és festői módon szétszórt falvakra figyelmeztetek, melyeket persze a magam szemével meg nem láthatok, akkor örömmöm teljes . . . O, ez a gyors repülés igazán remek egy dolog;

Girard ur beszélt, csak beszélt s a soffőr barátja, csakhogy éppén ő is szóljon már valamit, jegjegyezte:

— Látom, hogy az ur nagy barátja a sportnak.

A férfi az automobil tulajdonosának folytonos szóáradatától egészen meg volt lepetve, most azonban mulatott rajta s a soffőrt könnyökével oldalba lökte. Az asszony viszont

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 27.

Elnök: *Justh Gyula*.

Az ülés megnyitáskor a képviselők zajosan és tüntetőleg megéleljük.

— Eljen *Justh Gyula*!

Következik az adóreformjavaslat folytatóságos tárgyalása.

Várady Imre az első szónok. A kisgazdák érdekeit istápolja, akiknek hiábavaló volt eddig minden mozgolódásuk, agitációjuk, gyűlésezésük, szükség volt tehát arra, hogy kívánságukat törvénypragrafusok biztosítsák, nagy reménykedéssel néznek tehát az adóreformjavaslat elé. Sajnos, aggályai vannak. Csak a radikális földadó-katasztert tartja életrevalónak. Polemizál *Sándor Pállal*. Kétségtelen, hogy a kormány fázik az adóreformjavaslat tárgyalásától.

Várady Imre a földadó-kataszter kiigazítását kéri, hogy a kis- és nagybirtokosok közti ellentétek elsimuljanak. Teljes meggyőződése az, hogy a javaslat csak úgy fog megelégedést kelteni, ha a földadó-kataszter revíziója elfogadatik. Tisztában van azzal is, hogy a pénzügyminiszter alaposan le fogja őt cáfolni.

Több hang: De azért az igazság csak igazság marad!

Várady Imre polemizál *Baross Jánossal*. Beszél *Torontálmegye* kisgazdáiról. Érdekeiket védi. Általánosságban elfogadja.

Pető Sándor emelkedik szólásra. Helyteleníti, hogy az előadó történelmi adatok fűszerezésével terjesztette be a javaslatot és az igazi történelmi tényeket elhallgatta, azt tudniillik, hogy az adóztatások miatt lázongott az elnyomott jobbágy. Az államháztartás költségeit nem a bankok fedezik, hanem a nagy tömeg. A fogyasztási adó terheit a vagyon nélküli, nyomorgó nagy tömegek viselik. Ezt a parlamentet nem tartom méltónak arra, hogy adóreformjavaslatokat tárgyaljon. (Nagy zaj.) A földadóról szóló törvényjavaslatot nem fogadja el. Nem

fogadhatja el tárgyalásra a javaslatot, mert múltjában nincs öröm, jövőjében nincs remény.

Öt perc szünet.

Földes Béla beszél az agrarizmus és merkantilizmus érdekeiről. A javaslat mellett szól. Ülés folyik tovább.

Földes Béla után *Wekerle Sándor* miniszterelnök válaszol *Polith Mihálynak* a szerb hazafelállítás ügyében hozzá intézett interpellációra. A miniszterelnök kijelenti, hogy az nem nemzeti izgatás volt. Külömben az ügyesség meg is indította az izgatók ellen az eljárást. Az ügyben különben nem egy nemzettől van szó, hanem egy pár emberrel.

Polith a választ nem veszi tudomásul, ellenben a Ház tudomásul veszi.

Az ülés tényleg órakor véget ért.

Justh utja után.

Csodálatos kombinációkat fűznek mindenfelől *Justh Gyula* bécsi útjához. Vannak olyanok is, a kik *Justh Gyulában* — a jövő miniszterelnökét látják. Ezek tudni vélik azt is, hogy már egy évvel ezelőtt, mikor a bankkérdés első ízben okozott nagy kavargást, *Wekerle* felkereste *Justh*ot és felajánlotta neki, hogy vegye át a kormányalakítást, ha akirályt kapacitálni tudja a bankszétválasztásra.

Just akkor ezt az ajánlatot, melyet *Wekerle* nemcsak a maga, hanem az egész kabinet nevében tett neki, visszautasította, de megmondotta egyben, hogy ő igenis tud képzelni olyan programot, mellyel meg lehet alakítani a tiszta függetlenségi kabinetet és Magyarországnak biztosítani a békés fejlődést és belső konszolidációt.

Akkor formulázta először a maga azóta gyakran hangoztatott nézetét a felekezetek és a nemzetiségek megbékítéséről, a horvátokkal való megegyezésről és az önálló bank már akkor is programjának gerince volt. Esméi között ott volt és van ma is az általános, titkos egyenlő választói jog és egész szabadelvű függetlenségi és békealapító biztosító programjának egyetlen saukító kerete a magyarság lé-

tének és fejlődésének, a magyar szupremációjának biztosítása volt.

És *Justh* ezt a maga programját most a királynak is előadta. Hogy milyen eredményel, azt nem lehet tudni. Csak azon csodálkozhat mindenki, miért adná meg a király az önálló bankot a 48-as *Justh*nak, mikor a kartelbankot sem akarja — állítólag — megadni a 67-es *Wekerle*nek?

Persze, az egész csak merő kombinálgatás. Épp úgy találgatás az az okoskodás is, hogy mi történik, ha a bankkérdésben törésre kerül a sor? Erre az esetre *Khuen-Héderváryt* emlegetik állandó mumusnak. Ha ő nem vállalná a megbízatást, *Lukács Lászlót* és *Csáky Albint* is két miniszterelnökjelöltnek emlegetik. — A leendő darabant-liberális miniszterek között nem hagyják ki a kombinációból *Nyiri Sándort* és *Károlyi György grótot* sem.

Persze, ez mind csak pletyka, — de nincs érdekesség nélkül.

A Ház hangulata.

Tegnap reggel jóval a Ház ülésének megnyitása előtt dr. *Wekerle Sándor* miniszterelnök hosszasan komeráll a Ház elnökével, *Justh Gyulával*, mely alkalommal *Justh* informálta a miniszterelnököt a tegnapi kihallgatás eredményéről.

A függetlenségi képviselők táborában emelkedtebb a hangulat, mint valaha volt. Ma már olyanok is, akik eddig csak igen óvatosan és tartózkodóan nyilatkoztak, határozottan az önálló magyar bank mellett foglaltak állást. *Justh* tegnapi kihallgatása volt ilyen bátorító hatással. A Ház elnökét már mindenfelé a jövő emberének tekintik.

A folyosón *Kaas Ivor báró* jár emelt fővel és hirdeti a függetlenségi párt hallgatóknak:

— A király engedni fog!

— Fog bizony! — mondják bizalommal a többiek.

A kihallgatást illetőleg *Justh* és a miniszterelnök beszélgetésének első gyakorlati következménye, hogy a véderőbizottságnak 30-ára hirdetett ülése elmaradt. A függetlenségi kép-

zsebkendőjét szájára nyomta, hogy hangosan tel ne kacagjon.

Az auto pedig tovaszáguldott.

Már majdnem a hegység lábához értek. A vidék köves volt és puszta, a levegő észrevehetőleg hűvösre vált. *Girard ur* a takarót sovány lábai fölé húzta. Most hallgatott, de hirtelen felemelte a fejét, meglepetve szitta be a levegőt, lesütötte fejét s inkább magához beszélve szólott:

— Különös! — Most már éppenséggel nem tudok tájékozódni. Mindjárt utána azt kérdezte, nincsen-e közelben erdő?

— Egy kis liget — felelte pajkosan az idegen.

— Tán olajfák?

— O nem! Nem olajfák. Tölgyek, renek tölgyek. Mintegy éppen arra teremve, hogy az olyan természetimádókat s rajongókat, mint ön, megörvendeztesse. Vadvirág ezivel... csobogó kis patak... s ott a réten gyerekek táncolnak, dubajkodnak. A három utitárs egymást lökdöste.

A vak hitetlenül rázogatta fejét. Különös! Hiszen nem hallotta a patak locogását, nem érezte a rétnak édes illatát...

És tovább meg tovább száguldott az auto, mindig szorosan az óriási csupasz sziklafalak mellett. Elhagyatott vidék volt csakugyan! Idegenek vajmi ritkán látogatták ezt a helyet, hol az őszvérbajcsárok s a birkapásztorok is csak néha napján hajtották nyájukat.

Girard ur nyugtalankodni kezdett. Csak ennyit kérdezett:

— Vallaurisban vagyunk már?

— Vallauris már réges-rég a hátunk mögött fekszik, — volt a gunyos válasz.

Ekkor végre megértette a vak, s ugyanabban a percben maga mögött halk suttogást is hallott; önkénytelenül megfordult, de vajjon mi haszna volt abból a vaknak!

— Raoul, ön csak rövid ideig van még szolgálatban, nem ismerheti még szokásaimat; jövőre nézve szorosan az adott parancsaimhoz alkalmazkodik!

S a vak újból tájékozódni igyekezett... de abban a sötétségben, amelyben ő élt, minden hiábavaló volt. És felkiáltott:

— Raoul, maga engem megcsal! Hova megyünk?

Most ime, újból azok a suttogó hangok, ruhák sustergeése, mozgás és most megint gyors suttogás. Az asszony ideges. Térkép terített a térdeire s ujjával egyes helyekre bök, miközben egész halkán olvassa:

— Saorge, Tende, Limone.

Ó! elég világos a három ember szándéka: *Girard ur* mindig megánál hord egy csomó értékpapírt. Azokat elrabolják tőle — így vagy amúgy... s azután áldozatuk autójával menekülnek. Hiszen közszel vannak a határhoz! Az a férfi egész csendesen hurkot köt a térdén valami selyemkendőből. Avval majd megfojtják a vakot...

De most vége van a vak ember nehezen fékezett önuralmának. A soffőrhöz fordul s kiáltja:

— Hisz itt beszélgetnek! Itt mögöttem a kocsiban... ki van ott?

A láthatatlan ellenségek felé fordulva, hiába kérdezősködik a vak.

Gyorsan s egyre gyorsabban száguld az auto. Hangosabb s megint hangosabbakká válik a beszéd s még magasabb, még visítőbb hangon kiáltoz *Girard ur*...

Hahó! majd elhallgattatjuk! Tette hamar! A férfiak kutatva tekintgetnek jobbra-balra. Ott, ott van a szakadék! Oda bele lehet lődni az alkalmatlan kiabálót, ha végeztek majd vele.

A menetesebeség kisebbedik.

— Nem tovább! Ne itt! — kiáltja az asszony.

Most a vak fel akar kelni. Kezei görcsösen *Raoul* vállába kapaszkodnak, füléhez tódul a vér: és ő is kiáltja:

— Igen... tovább... — Talán ily módon megszabadulhat a vesztől.

De válaszképpen csak az asszony siketítő kacagása halla szott. Örült tempóban száguld tova az automobil. Az ut itt hirtelen kanyarulatot képez, a leggyorsabb mozgás szünetel s most a soffőr hirtelen — emberföltötti erőt kifejtné fékezni kezd. Az auto tántorog, a gép szinte hallhatóan libeg... s aztán... éppen a legnagyobb veszedelem tetőpontján

viselőknél tudvalevőleg az volt a szándékuk, hogy az ujoncjavaslat ellen már a bizottságban állást foglalnak, vagyis kimondják, hogy a javaslatot nem is tárgyalják, míg a bank sorsa el nem dől. Miután most abban reménykednek, hogy a bankügy amúgy is jó moderbe terelődik, elállottak ettől a szándéktól.

Érdekes jelenet játszódott le az ülés folyama alatt. Gróf Andrassy Gyula, aki délfelé bejött a Házba, felment Justhhoz és ott a Ház színe előtt hosszú beszélgetésbe mélyedt vele. A folyosón Andrassy azt mondta, hogy a helyzet — úgy látszik — javult. Andrassy környezete ezt úgy magyarázza, hogy a helyzet Andrassy szempontjából javult és most valahára teljesebb régi vágya; visszavonulhat.

Elkeseredés az alkotmánypartban.

Az alkotmánypart némi idegességgel tárgyalja Justh bécsi utjának következményeit. Szerintük minden jel arra mutat, hogy az egész bankakciónak főcélja a függetlenségi kormány utjának egyengetése és Andrassy kibuktatása volt és nem más. Parlamenti munkatársunk az este beszélgetést folytatott egy tekintélyes alkotmánypart képviselővel, aki a helyzet felől hozzá intézett kérdésre ezeket felelte:

— Uram, csak annyit mondhatok, hogy mi megbuktunk vezérünkkel, Andrassyval együtt De úgy kell nekünk. Sohase csináltunk semmit, csak néztük, hogy a függetlenségi párt hogyan hódítja el összes pozíciókat. Andrassy hónapokban át nem jött a pártkörbe, a párttagok sohase tudták, hogy a vezér mit akar; csak mentünk utána — a biztos bukásba. — Annyi bizonyos, hogy egy új választásnál még hirmondó se marad belőlünk.

A politikai körök érdeklődése most a bankbizottság pénteki ülése felé irányul. Itt olyan kijelentéseket várnak, melyek a helyzet tisztázására vezethetnek. A bankbizottságnak állásfoglalásra is lesz alkalmja, mert Babocsay Sándor, a balpárt elnöke indítványt fog előterjeszteni az önálló nemzeti bank felállítására tárgyában. Babocsay mindenképpen azon lesz, hogy indítványa szavazásra bocsáttassék.

végre megáll! Még csak tíz méterrel tovább s egy másik autoba ütköztek volna bele, melyet ott valami baleset ért.

— Girard ur! micsoda szerencsét! . . . Őnt az ég küldi felénk! Ugy-e, a sofförje segítségünkre lehet? bizonyára van szerszámja, ugy-e? . . .

S már a másik is ott áll Girard ur mellett s lesegíti az automobilból: a vak a hangjáról ráismert, egyik barátja volt. Beszólni akar, de mintha összeszorítaná a torkát, szót sem bír kiejteni; tántorog, barátja segíti, néhány lépéssel tovább vezet . . . s ezenközben egyre beszél hozzá.

— De hát, kedves Girard ur, mi a baja? Hiszen egészen sápadt. Talán . . .

— Ott nil azok . . . azok akartak . . . meg . . .

— No, no, nyugodjék csak meg előbb egy kissé . . . De, de hát ez meg mit jelent? Girard ur! Mit jelentsen ez? A sofförje meg az ur, meg az asszony, akik önnel voltak, hiszen azok menekülnek, rohannak, mintha üldöznék őket!

— Meg akartak gyilkolni, meggyilkolni . . . itt az utkanyarulatnál.

S nagy könnyek peregték le a szegény világtalan szeméből s folytak le az arcán. Azután a végig élt borzalmas jelenetnek utóhatása alatt alélton összeesett.

Andrassy a helyzetről. A tegnapi nap sokkal nyugodtabb volt semmint a hogy remélni lehetett. Just ugyan nem adott senkinek bővebb felvilágosítást, mégis úgy látszik a helyzet nem olyan veszélyes, mint eddig volt. Andrassy Gyula belügyminiszter tegnap a folyosón egy csoport képviselő előtt kijelentette, hogy a helyzet lényegesen javult.

Szekerek a vonat előtt.

Életmentő vasuti ór.

Riadalom a Kolozsvári-utcán.

Tegnap és tegnapelőtt borzalmas szerencsétlenség történt Kolozsvár-utcán a vasuti átjárónál. A szerencsétlenség megakadályozására csakis az egyik vasuti órnek tulajdonítható, aki ha elveszítette volna lélekjelenlétét, ma 12 ember vesztette volna ott életét. Ez a be nem következett katasztrófa intő példaul kell, hogy szolgáljon a városi tanácsnak, melynek garaszkodásán mulik, hogy az ilyen esetek ott csaknem mindennap megismétlődnek.

Az esetről tudósításunk a következő:

A Kolozsvári-utca végét vasut szeli keresztül. Ez a vasut kolozsvári és belényes-vaskóhi vonatok utja. A vasuti átjárónál két sorompó van, mely Kolozsvári-utca forgalmát zárja el arra az időre, mely alatt a vonatok közlekednek. Ez az elzárás annyit is jelent egyszersmint, hogy a Kolozsvári-ut a napnak legnagyobb részében el van zárva. Ez az utca van hivatva pedig lebonyolítani a város forgalmának legnagyobb részét. A belényes, Élesdvidéki szekerek ugyanis ezen az uton jönnek és mennek a városból. A sorompók pedig a nap legnagyobb részében elvannak zárva így a szekerek kénytelenek ott vesztegelni addig míg egy alkalmas öt perc nem következik amikor átfuthatnak a sínpáron.

Naponként megtörténik, hogy a két sorompónál 50—60 szekér áll egymással szembe és várja az elbocsátást. Elképzelhető, hogy mily kavarodás és észnélküli hajtás szokott aztán ott bekövetkezni, ha megnyílnak a sorompók. Megbotránkoztató és életveszélyes egy-egy ilyen jelenet. Ugyanis az összegyűlt kocsik tulajdonosai egymást szidva üte-verve, amiből a jószágoknak is kijut bőven, hatósági embereket inzultálva rohannak egymásnak, csak hogy hamar átjuthassanak a sorompón.

Ez a vasuti utrész tulajdonképpen azért van olyan huzamos időre elzárva mert itt van a velencei állomomás tolatási határa. Tolatás pedig minden percben van.

Ilyen körülmények között gyűlt össze tegnapelőtt is valami 20—30 kocsi a sorompók mellett. Amikor pedig elérkezett az a bizonyos öt perc, amikor a kocsik átmehtek, megkezdődött az örült hajsza, azonban még így sem tudott minden kocsi átjutni, mert még mindig volt mozgásban négy kocsi, amikor a kolozsvári gyorsvonat óriási sebességgel közelgett.

A gyorsvonat már a sorompók elején volt, amikor a négy szekér lovai éppen a sínekre léptek.

A jelenetnek igen nagy embertömeg volt a szemtanuja, melyből borzadva kiabáltak a kocsin ülőknek:

— Gyorsan bajtson!

— Alljon meg!

— Végük van!

Ezek az össze-vissza való kiabálások csak

jobban megzavarták a szekéren ülőket és tétlenül, szinte dermedten álltak a legrettegetesebb pillanatban. A vészély bekövetkezését várta mindenki, amikor Czuczra József vasuti ór a síneken lévő első pár lovat vasmarokkal ragadta meg és tolt vissza. Így történt a három másik három kocsi is. Eppen csak hogy visszaléphetek a lovak, mikor dübörögve rohant el mellettük a gyorsvonat s megmenekült 12 ember a biztos haláltól.

Az amerikai reklám.

A magyarországi lapok apróhirdetési legjobban hasonlíthatók a nagypiaci ócskasorhoz. Az apróhirdetésben meglehet találni a szerelmi levelezőtől kezdve az utolsó 5 hónapos aranyserstésig mindent, az ócskasoron szintén a telefontól kezdve az elhasznált vaságylábáig mindent. Szóval mindakettő közönséges vegyeskereskedés.

Mi azonban oly messze állunk apróhirdetéseinkkel az amerikai hirdetésektől, mint p. o. a Pannónia-étterme a népkonyhától.

Mutatványul az amerikai Szabadságból közöljük az alábbi hirdetéseket. Az első mindjárt egy kétségbeesett nő, aki kivándorolva az ég gondozása alatt az urát keresi.

>DANCS FERENC Szabolesm. mándoki illetőségű férjemet keresem, aki azelőtt egy évvel eltávozott Kearsarga Mich.-ből, s hallomás szerint Milwaukee, Wis környékén tartózkodik. Kérem őt vagy a róla tudomással bírókat, hogy címét velem közöljék, mert sem pénzem, sem munkám nincs s most jöttem az ó-hazából. Cim: DANCS FERENC-né sz. GALAMBOS RAKHEL 36 Stark Str Tonawanda. N. Y.

Az orvosok szintén reklam utján dolgoznak de milyen reklámmal.

Dr Király Béla

egyedüli magyar és keresztény orvos

123—5th Ave. McKeesport, Pa.

Gyógyítok kés, fájdalom és elaltatás nélkül mindennemű sérvet, végbél bajokat és rákot, továbbá 10 nap alatt oly betegségeket, melyek más orvosoknál eddig hónapok kérdése volt. Gépezetem által minden betegem keresztül láthatok s így határozottan felismerem a betegséget. Ha személyesen jönnek, vagy írnak, említsék a >Szabadság<-ot.

Ez sem az utolsó ám. Vizsgázott kártyás nő. Ez bizonyára meglepi a mi modern közönségünket, különösen akkor, ha megtudják, hogy a két alábbi reklamírozó óriási pénzt szerez.

JÓSLÁS.

Vizsgázott kártyajós belát a múltba és jövőbe, beszél magyarul, németül, angolul. Fogad vasárnap is. Mrs. Viener 1763—3. Ave. a 97. és 98-ik utca közt. I. em. Ajtó 4. New-York.

Mrs. Violet, magyar cigányjós segít minden hibás életben. Megmondja a múltat és jövőt. Beszél magyarul, tótul, románul. Fogad bármikor. Cime: 151 E. 4. Str. I. emelet. New-York.

Érdekes és nekünk feltűnő, hogy egy felszarvazott térj a megszökött feleségét keresi. Egyidejűleg bemutatja úgy a felesége, mint a szöktető tényképét is.

Keresem nőt és két gyermekemet, kik Rác Imre 30 éves bányamunkás kíséretében engem hűtlenül elhagytak. Nőm 29 éves, széke középtermetű, egyik gyermekem 3, másik 6 éves. Nőm és Rác Imre arcképét bemutatom. Kérem honfitársaimat, hogy hollétüket velem tudatni sziveskedjenek. Tóth István, 708. So. 10 St. East St. Louis Ill.

A vezető nélkül maradt cigánybanda is hirdetés után keres primást. Oddakint azonban ugylátszik nemcsak hegedülni de dolgozni is kell a cigányoknak. Legalább erre vall a következő hirdetés.

KERESTETIK EGY JÓ PRIMÁS, ki egy külsőben 8 tagú banda működésének vezetésére képes. Csak is oly egyén ajánlkozhat, aki ezenkívül dolgozni is akar. Cim: PRIMÁS c—o Szabadság Box 171. Cleveland. O.

Vagy egy magyar ügyvéd aki ugy reklamiros mint egy közönséges komédiás s erősen hangsúlyozva, hogy ő magyar. De beszéljen a reklámja.

Iroda telefon: Lakás telefon:
Bell Main 683. Doan 2604 R.
Cay Cent. 6906. K. Cuy. Cent. 2528 R.

SCHWARTZ H. VILMOS

egyedüli magyar beszélő ügyvéd és hiteles közjegyző Clevelandban. Iroda: 303. Superior Ave. N. W. Lakás: 1882 E. 101. Str.

Irodai órák: 8—12-ig és 1—2-ig.
Vasárnap fél 10-től fél 12 óráig.

Igy élnek odakint a mi véreink, haladnak és a modernségben még minket is fölülmulnak.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

- Január 29. A jogügyi bizottság ülése a városházán d. u. 3 órákor.
Január 30. Az iskolaszék ülése a városházán d. u. 4 órákor.
Január 30. Központi takarékpénztár közgyűlése d. u. 5 órákor.
Január 31. Polgári takarékpénztár közgyűlése d. e. 11 órákor.
Február 2. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 11 órákor.
Február 3. Megyei közigazgatás ülése d. e. 9 órákor.
Febr. 3. A Szent László fimenedékház és koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. 5 órákor.
Február 4. Nagyváros közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 órákor.
Február 6. Biharm. Keresk., Ipar- és Terményhitelbank közgyűlése d. u. 4 órákor.
Február 7. Biharmegyei takarékpénztár gyűlése d. e. 11 órákor.
Február 7. Magántisztviselők egyesületének közgyűlése d. u. fél 3 órákor.
Február 8. Fráter Lóránd hangversenye a Csarnokban.
Február 10. Leszámitoló és jelzálogbank közgyűlése d. u. 4 órákor.
Február 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.
Február 16. Swárdström négyes hangversenye a Csarnokban.

Giraud-ügy a vádtanács előtt.

Széles körben tárgyalták annak idején a Giraud-ügyet, mely az egész országban port vert fel. Giraud jelenleg Schweizban, Monteaux-ban tartózkodik s ott próbál új életet kezdeni, remélve azt, hogy Váradon viselt dolgai feledésbe mennek. Azonban az ügyészség a dolog alapos tanulmányozása után az aktákat bizonyítás beszerzése végett a vizsgálóbíróhoz tette át, mely teljesen befejezven a vizsgálatot, az ügyet a vádtanácsnak adta ki, vád indítvány tételével. A vádtanács a napokban loglalkozott ez ügygel és sikkasztás, valamint okirathamítás vádját állította fel.

A külföldre távozott alkaptánytól Rimler Károly polgármester levelet kapott, melyben Giraud tudatja jelen-

legi tartózkodási helyét s írja, hogy ha esetleg ügyének fejleményei megkivánnák személyes jelenlétét, ugy annak azonnal eleget fog tenni.

* A Körös partjának megnyitása.

Az a terv, hogy lehetőleg minden ponton szabaddá tegyék a város belterületén a Körös két partját, most már mindjobban foglalkoztatja a városi tanácsot. Ideje is, hogy igyekezék Nagyváros város a régi hibát helyrehozni, mert ezt követeli a város fejlődése. De a partok megnyitása előbb-utóbb ugy is keresztül kell vinni, mert minél jobban halogatják, annál több kerül. Egy ponton, Kossuth-utcával párhuzamosan ugy sem tehetünk semmit, legalább a város többi részén nyissuk meg a folyó két partját. Ezt a szépészeti tekintetekon kívül a közegészségügy is parancsolja. Ujabban dr. Hoványi Géza és dr. Várady Zsigmond a Szent László-térről a leendő 3 vashídig terjedő rész kinyitása és a várad-velencei part rendezése, Miskolczy Barna pedig az Ezredévi Emléktérnek a Bunyitay-ligetig leendő meghosszabbítása iránt adtak be indítványt Nagyváros város törvényhatóságához. A városi főmérnök ezekre vonatkozólag jelentést tett a tanácshoz, amelyben rámutat, hogy a Szent László-tér és a 3 vashid közötti part megnyitására már korábban elkészítette a tervek és költségelirányzatot, amelyeket a szépészeti és közlekedési szakbizottság is elfogadott. Ezen tervek teljesen megfelelnek az ujabbi indítványnak. Éppen így van az Ezredévi Emlék-tér meghosszabbításával. Erre nézve is már korábban összeállította a mérnöki hivatal azon ingatlanok kimutatását, amelyekből a part megnyitást ki kellene sajátítani; ebben fel van tüntetve a szükséges területek nagysága és az összeg, amibe az ut nyitása kerülne. — A velencei part rendezéséhez csak a burkolás és a nivó megállapítása szükséges. A nivó megállapításához szükséges munkálatokat két hónap alatt elkészíti a mérnöki hivatal s betérjeszti a tanácsnak.

* **Az iskolaszék ülése.** Nagyváros város iskolaszéke január 30-án szombaton délután 4 órákor rendes havi ülését tartja a városház bizottsági termében.

* **A magánborfogyasztók adó megállapítása.** A magánborfogyasztókkal a kiigyezési tárgyalásokat befejezték a városházán. A három napi tárgyaláson összesen 530 magánborfogyasztó egyezett ki általánosszegben a boritaladóra nézve, az 1909 évet illetőleg. Az 530 fogyasztó összesen 17000 koronát fizetett be, tehát tetemesen magasabb összeget, mint az előző évben. Egyes fogyasztók megváltási összegét az előző évben elfogyasztott bormennyiség alapján emelték. Azt hisszük, hogy a mostani eredménnyel meg lesz elégedve a pénzügyigazgatóság.

* **Megégett gyermek.** Mezőtelegdi tudósítónk jelenti, hogy Kis Géza János odaváló csösz 4 éves elmebeteg leánykája égési sebekben meghalt. Tegnap délelőtt a gyermek szülei elmentek hazulról, csupán 14 éves nővére vigyázott otthon a kis hűlye gyermekre. Azonban a nagyobbik gyermek a saját játékaival volt elfoglalva s ezalatt kis huga egy fazék forróvizet rántott magára. Seibe belehalt.

* **Megmarta a veszett macska.** Tegnap számunkban már említettük, hogy Várad-Váralján egy veszett macska megmarta egy nőt, akit a budapesti Högyes-intézetbe szállítottak.

A megmarta nő Kemecey Eszter mosónő, aki midőn a Sánc-utcán a 6. számú ház padlására felment, egy macska neki ugrott és a jobb karján a csuklóban megharapta. A sárga kövér macska a nyitva hagyott padlás ajtón át elfutott s azóta nem találták meg. A környék lakosságánál a veszett macska híre természetesen nagy riadalmat keltett.

* Nyilvános nyugtázás és köszönet.

A Nagyváros velencei földmivelők olvasóköre f. évi január hó 10 én tartott bálján föllülizettek: László-malom részv. társ. 15 kor., Weisz Ernő 12 kor., Léderer és Kálmán részv. társ., dr. Stocker József, Andriényi Kálmán és fia: cég 10—10 kor., ifj. Berger Sámuel 6 kor., Bogdán Jenő 5 kor., Kopasz István, dr. Tóth Ferenc, Horváth Endre, Farkas József, dr. Rokszi, dr. Poynár Szevér, Frankó Endre, Miskolczy Barnabás, Pogány János, Fodor Tótyer, id. Tikos András 2—2 kor., özv. Duma Flóriánné, Bartha József, Oszty György, özv. Szidor Lajosné, Pekker Ignác 1—1 koronát, amely adományokért a kör választmánya elismerő köszönetét nyilvánítja.

* **Árverés Palotay László hagyatékára.** Az elhunyt Palotay László nagyprépost ingóságaira február 1-én tartatik meg az árverés.

* **Gazdátlan malac.** Bitangóságban találtak egy süldő malacot. Ha gazdája 8 nap alatt nem jelentkezik a rendőrségen, a malac dobra kerül.

* **Pro Calabria.** Az olaszországi segélybizottsághoz Glace Antal főispán ur kezéhez ujabban a következő adományok érkeztek: Özv. Dez Echerolles Kruspér Sándorné 20. Árpád község gyűjtése 37., Tenke község gyűjtése 18.30., Sziráky Béla (Kisjenő) gyűjtése 5.80., Fugyivásárhely község gyűjtése 10., Élesdi cserépgyári iparosok 16.30. Nagyváros kir. jogakadémia tanári kara 25., Élesdi erdőipar rt. 50. Rimanóczy Kálmán 20., Élesdi körjegyzőség gyűjtése 2, Tamási község előljáróságának gyűjtése 30.55, Fildán Aurél (Görbed) gyűjtése 34.70, Svozka Ferenc (Szunyod) gyűjtése 16, M.-Homorog község előljáróság gyűjtése 10.20, Ártánd község előljáróságának gyűjtése 10.36, összesen 306.71, eddig már kimutatva volt 1850.60. A gyűjtés eddigi eredménye 2157 kor. 31 fillér.

* Veszett kutya garázdálkodása.

Hollódról írja tudósítónk, hogy ott egy veszett eb nagy rémületet keltett. Habzó szájjal rohant végig a falun s riadva futottak előle az emberek. Majd 14 malacot mart meg utközben. — Csak nagynehezen sikerült a veszett állatot agyonütni. A megmarta malacok megfigyelés alatt vannak.

* A messinai jótékonyági estély.

Általános és élénk városszerte az érdeklődés a szombaton messinai jótékonyági estély iránt. A főutcai Büchler cég butorgyári kirakatában kiállított nyeresémtárgyakat melyeknek izléses és praktikus voltát mindenki dicséri, egész napon át szemléli a közönség és nem egy bájos hölgy titkos vágya a főnyeresémet képező szép és értékes női aranyóra. Közöltük már, hogy a házierec konciliáns parancsnoka az estélyhez a katonazenét a nemes célra való tekintettel díjtalanul átengedte, ma pedig a pénzügyminiszterium táviratilag adta meg az engedélyt a tombolajáték megadásához. Az estély részletes műsorát az egész városban feltűnést keltő falragaszok tartalmazzák.

* **Kosmetika és közegészség.** A közel 100 éves Kriegner gyógyszerár vezetésébe új szellem vonult be Janicsány Iván ur személyében, aki szakismeretével a már bevált különlegességével Akácia Czene poudre és szappan, Tokaji-China vasbor és a gyógyszerek nesterálval a Reparatórral az országban első helyet vívta ki.

November Ignác katasztrófája januárban.

Cegléden November Mórnak még a múlt évben is igen jövedelmező cigarettahüvelygyára volt.

November Mór nem volt még öreg, de beteges volt és rá gondolt arra az időre, amikor ő már egy jobb hazába költözik. Szerette a feleségét és azért az ő nevére rakosgatta be a pénzeket a Pesti Hazai Takarékpénztár Terézvárosi fiókjában. A könyvecske egyszerűen Eliz névre szól; egy másik könyvecske pedig amely szintén a nevezett takarékpénztárból, de annak Erzsébetvárosi fiókjából származott, szól November Mór nevére.

Történt pedig, hogy a múlt év novemberében November Mór súlyos beteg lett. Magához hívta hát testvéröccsét, üzlete vezetőjét, November Ignácot és így szól hozzá:

— Kedves öcsém, érzem hogy rálépek arra az ösvényre, amelyről többé vissza nem térek. Gondoltam rád is, még jobban a feleségemre. Te tovább vezetted az üzletet, felerészben tied a haszon, ellenben a jelenlegi vagyon nem a tied, hanem a feleségemé. A vánkösöm alatt egy fekete táská fekszik, abban van elhelyezve a mozgó tőkém, papírosok, takarékkönyvek és egy csomó bankjegy. Ez a feleségemé, akit veled együtt áldjon az Isten.

Igy elbucszott November Mór a testvéröccsétől és meghalt.

Még nem száradt meg fölötte a sirbant, amikor a halott testvéröccse már megszegte az utolsó kívánságot. Kezébe vette a gyepőt és az asszonyt ledobta a kocsirol. Az üzletet folytatta és a sógornőjének juttatott hetenkint 10—12 koronákat — kölcsönképpen.

Özvegy Novembéré azonban nem tűrte szótlanul ezt az eljárást. Feltűnt neki különösképpen, hogy az a bizonyos fekete táská minden tartalmával együtt eltűnt. Minthogy tanui voltak arra, hogy a halálakor a férje mellett sógora, November Ignác volt csak jelen, megtette decemberben a följelentést. Hagyatéki lopás miatt indult meg az eljárás, ami tegnap November Ignác letartóztatásával végződött.

A Pesti Hazai Takarékpénztár Terézvárosi fiókjában ugyanis megjelent a napokban egy öreg asszony, November Ignác édesanyja és az Eliz névre szóló könyvecskéből pénzt vett ki. A takarékpénztár intézőse ezt nyomban tudatta a rendőrséggel, ahonnan detektív ment November Ignácért.

A rendőrtisztviselő előadta neki az esetet.

— Nos, mit szól ehhez, November? — kérdezte a végén.

— Mit szólnak hozzá? A könyv az enyém, ezt megboldogult bátyám nekem ajándékozta négy szem közt, — válaszolt Novemberben.

— Csakhogy az első kihallgatásakor maga egyáltalában tagadta, hogy magához vette volna a könyvet. Melyik vallomása hát az igaz?

November Ignác bünbánólag lekonyította a fejét és a kérdésre nem válaszolt. Letartóztatták.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Varázskeringő.
Péntek: Vig özvegy.
Szombat: Atalanta.
Vasárnap délután: Pádua hercegnője, este: Don Quijote.

Don Quijote. Az egész színházi személyzetet foglalkoztatja a vasárnapi premier. A darabból napról-napra próbákat tartanak, a szabóműhelyben korhű jelmezeket készítenek és a díszletfestők teljesen új dekorációkon dolgoznak a »Don Quijote« számára. Garami Ernő invencióz zenéje és Liptai Károly mulattató szövege párosulva a szép kiállítással meg fogják nyerni a közönség tetszését. A darab tele van komikus alakokkal és bohókás helyzetekkel, amelyek Don Quijote kalandjait ötletesen parodizálják.

Horváth Károly fellépte. Ma este kezdi meg két estére terjedő vendégszereplését Horváth Károly baritonista. Ma este a »Varázskeringő« Niki hadnagyot játsza, holnap este pedig a »Vig özvegy« Danilóját fogja kreálni.

MULATSÁG.

Naptár.

Január 30. Jogász-estély. (Zöldia).
Január 30. Kiskereskedő bál. (Csarnok).
Január 31. Legényegylet hangversenye. (Csarnok).
Február 1. Középső colon-estély. (Csarnok).
Február 6. Vasutas-bál. (Restauratio).
Február 6. Germán colon-estély a »Pannónia« dísztermében.

A legényegylet nagy napja.

A legényegylet hangversenyyel egybekötött táncestélye iránt nagy reményeket táplál a rendezőség. A hangverseny számai oly hangulatos darabok, hogy a tavalyi koncert kitűnően sikerült darabjait is felülmulják a várható siker szempontjából.

Az est látogatottsága a társadalom támogatását teszi kívánatosá. Van-e méltánylás ily kultur egyesület működése iránt, mint a legényegylet, az az eddigi támogatás után reményt és bizalmat kelt a rendezőségben. A rendezőség azon törekvése, hogy a társadalom különböző osztályait együtt lássa összejövetele, oly vállalkozás, mely a mai társadalmi elkülönülés közepette elismerésre számít.

A társadalmi konszolidálás folyamatát pedig a természetes kiválás által óhajtja elérni a legényegylet, mint minden kultúregylet. — Az egyesületi oktatások rendszeresítése az összes közismereti tárgyakból az az eszköz, melyet a polgárság kulturális emelkedését s az intelligenciához való közeledését óhajtja előmozdítani. A munkásgimnázium ugyanaz, mint a szabadiskola, szabad liceum, azaz a tudományok népszerűsítése és terjesztése, melynek javára van szánva a hangverseny kívánatos sikere.

A január 31 iki vasárnap este bizonyára nagy kihatású esemény egy kulturális egyesület nemes céljának és a társadalmi konszolidáció előmozdítása szempontjából. A fényes hangverseny és táncestély színtere a Csarnok díszes termei lesznek.

Igazságszolgáltatás.

Brutális férj.

Esküdtárszék tárgyalás.

— Harmadik nap. —

Már harmadik nap óta foglalkozik az esküdtárszék Herman Pásk bűnpörével, ki halált okozott súlyos testisértés vádjával került az esküdtárszék elé.

Múlt év június havában történt, hogy Herman Pásk felesége megbetegedett s mivel vagyonát nem akarta férjére hagyni, azért az állítólag ütlegelte annyira, hogy 3 bordája eltört, mi halálát okozta az amugy is gyenge s kórral telt asszonynak.

A tegnapi nap folyamán az orvosszakértőket hallgatták ki, kik véleményképpen azt állították, hogy a sértett halálát, ha nem is okozta

a férje által okozott bordatörés, de föltétlenül siettetette azt. Még délelőtt megtörtént a kérdések megszövegezése, mely 5 pontot, 3 fő- és két mellékkérdést tartalmaz. Délután nagyszámu hallgatóság előtt hangzott el Thury Endre dr és Polynár Szever vád, illetve védbeszéde.

Thury Endre a vád mibenlétét írja körül s arra néhány bizonyítékot hozva fel, kérte a vádlott bűnösségének megállapítását.

Ezután dr Poynár Szever védő mondotta el érvekben gazdag, hangulatos védbeszédét a következő érvekkel mentve védencét.

Hogy vajon a vádlott követte-e el a borda törést, ezt csupán az elhalt szavai alapján lehet megállapítani. Objektivitása tiltja erről vitakozni. Legfőbb súlyt ő arra helyezi, hogy vajjon megbízható-e az orvosi véleményezés. Hiszen ott van a rózsahegy eset, hol egy medvének hulláját nézte az orvosi vizsgálat emberi testnek s azt oly módon, emberhez méltóan temették el, az orvos után indulva. Majd a szegedi esetre tér, hol egy ártatlan embert gyilkossággal vádolva elítéltek s csak később tűnt ki, hogy az orvos által a halál okául feltüntetett seb már a hulla hozatalánál keletkezett. Kérte az esküdtéket, hogy a vádlottat, aki ellen nincs pozitív bizonyíték, mentsék fel.

Majd a verdikt következett, melynek alapján Herman Páskot erős felindulásban elkövetett súlyos testisértésben mondták ki bűnösnek, a kir. törvényszék 4 esztendei fogházra ítélte.

§ **Gonosz mostoha.** Súlyos testi sértés vádjá miatt kerültek tegnap a kir. törvényszék I. büntetőtanácsa elé Csák István és neje Csák Istvánné komádi lakosok. Csák Istvánnak első házasságából maradt egy 7 éves Juliska nevezetű leánykája. Az apja eleinte szerette gyermekét, de második neje, a gyermek mostohája meggyűlöltte vele a kis ártatlan leánykát. Pokoli sorsa lett a kis Julisnak. Az anyja ütötte-verte. Napokon át száraz kenyeren élt s egy cseppet sem volt jobb sorsa a mesebeli Hamupipőkének. Ha panasza ment apjához, ott is csak szidalmazás várt rá. Tavaly decemberben tarthatatlan lett a kis gyermek sorsa. Napokig kopla't s teste kék-zöld volt a sok veréstől. A gyermek ismét sirva kérte apját, hogy tegyen vele valamit, mert ő nem bírja tovább. Azonban mit sem használt. Az asszony úgy verte a tehetetlent, hogy az több hónapig nyomta az ágyat. Végre megsokallta a dolgot a gyermek nagynénje s feljelentést tett az előljárásnál a kintzók ellen. Az előljárásság felszólítására intézkedett az árvaszék s tegnap a törvényszék elé került a gonosz mostoha. Ugy az apa, mint a mostoha tagadnak mindent. Bizonyíték hiányában a férfit kénytelen is volt felmenteni a vád alól a törvényszék. Csák Istvánné ellen azonban bebizonyosodott a bűnösség, miért is a kir. törvényszék Ember Géza elnöklése mellett bűnösnek mondja ki a vádlottat s 7 havi börtönrre íéli súlyos testi sértés vétsége miatt.

TÁVIRATOK.

Égő hajó.

Messina, január 27. A banánokkal megrakott 120 tonnás Giovanni Niccoló vitorlás tüz támadt. Lehetetlen volt a tüzet eloltani. Az égő hajó közelében tartózkodó torpedó-naszádok a fenyegető veszélyre való tekintettel, elhagyták állomásaikat. A lángok nyolc méter magasságot érnek el. Sűrű füst gomolyog a város felé. A szénraktárak nincsenek veszélyeztetve. Emberélet nem esett áldozatul.

György herceg konkurrensa.

Belgrád, jan. 27. György herceg most már nem fog oly könnyen a trónhoz jutni. Az ország eddigi zavaros hangulata egyszerre megtisztulva áll elő és most már György herceg veszedelmes ellenfele nem a király, hanem Sándor herceg. György Sándortól fél is, amennyiben Sándor herceg a királygyilkosoknak is kegyében van, tehát módjában van még egyszer megismételni a belgrádi rémes éjszakát, ha simán nem jut a trónhoz.

Uj élet Messinában.

Messina, jan. 27. Az ipari üzemek is megkezdtek működésüket. Amis nagyiparos telekátengedését kérte, hogy elpusztult szövőgyárát újra építse, amelyben 400 munkást foglalkoztatott.

A balkáni események.

Berlin, január 27. A Lokalanzeiger jelenti Szalonikiből: Két zászlóalj gyalogságot Monasztirból Szmirnába küldtek. Ezenfelül tíz más zászlóalj is megkapta az indulási parancsot. E csapatküldések oka állítólag az, hogy Anatóliában a rendet helyreállítsák. Attól félnek, hogy a szigetcsoporthoz fülkelés fog kitörni.

KÖZGAZDASÁG.**A gabonatözsde határidői.**

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 23.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. — — —	— — —	10.38
Rozs okt. — — —	— — —	8.96
Zab májusra — — —	— — —	—
Zab okt. — — —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul. — — —	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 23.

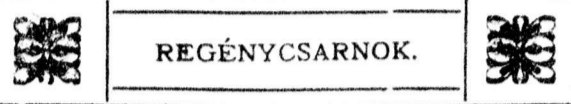
Osztrák hitelrészvény	— — —	631.25
Magyar hitelrészvény	— — —	748.—
Lezártaitoló bank	— — —	743.75
Rimamurányi — — —	— — —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	— — —	692.25
Közmű vasut — — —	— — —	552.—
Városi villamos vasut — — —	— — —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. jan. 23.

Magyar arany járadék 4 száz.	— — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— — —	93.25
Magyar koronajáradék — — —	— — —	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	— — —	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	— — —	95.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcsön	— — —	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	94.50
Osztrák járadék papírban — — —	— — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben — — —	— — —	145.—
Osztrák járadék aranyban — — —	— — —	97.25
Osztrák korona járadék — — —	— — —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek — — —	— — —	118.50
Osztrák magyar bankrészvény — — —	— — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény — — —	— — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény — — —	— — —	730.—
Magyar hitelrészvény — — —	— — —	748.—
London vista — — —	— — —	631.50

Páris vista — — — — —	689.50
20 márkás arany — — — — —	23.51
20 frankos (Napoleon) — — — — —	19.02
Német birodalmi márka — — — — —	117.96

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

37.

— Isten hozta Demeter öcsém! mily váratlan szerencsének köszönhetem e látogatást?

Demeter nem felelt, levette szépen kalapját, oda lépett a tisztas öreg asszonyhoz, összecsókolta annak mind a két kezét, azután sirva fakadt és sirt, mint egy gyermek.

— No, no öcsém, ön ferfi létére sir? mi ennek az oka? mi történt önnel? mert hisz én önt ilyen állapotban még soha sem láttam; legyen szives nékem mindezekről magyarázatot adni.

A szegény fiu iparkodott magán erőt venni, mi nehezen ment ugyan, de némi részben sikerült.

— Nagyságos asszonyom! — engem nem a szerencse, de a szerencsétlenség hozott most ide, — én a legboldogtalanabb ember vagyok a világon.

— Hogyan? — vegyen kissé erőt magán, menjünk a szobába s beszélje el nekem baját, hátha segíthetünk rajta; tudja öcsém, hogy én önt szeretem s mindenben előnyére iparkodom lenni, csak legyen hozzám nyílt szívű, őszinte, miként eddig volt, — biztatja Demetert a jószívű öregasszony, mialatt karját nyujtva, szobájába vezette magát általa.

Itt talán csodálkozni fog az olvasó azon körülményen, hogy a mindenki által gögösnek képzelt Nina néni egy alsóbbrendű szegény fiut miként fogadhat ily nyájasan? miként szólíthatja őt öcsésének, s miként vezetheti be magát általa karonfogva szobájába; a körülmény megfajtése következő: Nina néni születésére nézve a magasabb arisztokráciához tartozott s csillagkeresztes dáma volt s mint ilyen életének nagyobb részét részint az udvarnál, részint a magasabb körökben élte le, hol mindig a legműveltebb egyénekkel, kiváló személyekkel társalaghatott; később, mint tudjuk, férjhezment, megözvegyedett s Keseszegre vonult, hol csakhamar észre kellene vennie ama lényeges különbséget, mely a társadalomra vonatkozólag a bécsi, párisi salonok, s a keseszegi kottériák között létezik; visszahúzódott tehát a társaságokból, s csak igen kevés egyéut választott ki magának, kiket további barátságára is érdemesített, a többi pedig, kiknek darabos modora az ő műveltségével össze nem fért, kerülte; s miután az ilyen mellőzöttek a mellőzés valódi okát nem voltak képesek felfogni, részint bosszúból, részint tudatlanságból kikürtölték a jó Nina nénit gögösnek, felluvalkodottnak. Hogy pedig Filemon bácsival művelt nő létére akként bánt, amint azt elbeszélésünk elején leírtuk, annak azon sajátságos oka van, hogy ha tudniillik Filemon bácsival s gyermekeivel nem ily modorban bánt volna, azok mindnyájan rég a nyakára nőnek, ami nem a legkedvesebb állapotok közé számítható lett volna e gyarló világban.

Igaz, hogy neki is voltak nem különös sajátságai, mint mindenkinek, ezeket azonban nála tán aggkorának rovására is róvhatjuk, miután ez gyakran okadatoltatott is.

Amint fentebb említettük, a jó Nina néni a lehető szűk társadalmi kört alkotott magának, baráti s barátnői száma igen csekély volt, kik közé Demeterünk is szerencsés magát számíthatni; ami továbbá képzettségét illeti: derék, művelt, olvasott nő volt, képzettsége egy

férfinak is bécsületére válhatott volna s mindezekhez még lelkes honleány is, ki nemcsak községében, hol a főbirtokosnő ő volt, pártolta

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKIOS GYULA.

Nagyvárad város polgármestere.

1078—1909. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város területén az újabb időben italmérési engedélyt nyert üzletek előrelátható forgalmát feltüntetve, az 1909., 1910. és 1911. évekre szóló illeték kivétel alapjául szolgáló összeírású jegyzék az 1899. évi X. t.-c. végrehajtása iránt a magy. kir. pénzügyi miniszter ur által 85758—1899. sz. alatt kibocsátott rendelettel kiadott utasítás 17. §-a értelmében a városi székház közigazgatási kiadó hivatalába (I. emelet 24. sz. a.) f. évi január hó 28 napjától február hó 4 napjáig bezárólag terjedő 8 napi közszemlére kitételik.

Miről az érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen forgalmi javaslatot feltüntetve összeírású jegyzéket a fennebb jelzett helyen és határidőben, a hivatalos órák alatt megtekinthetik, s az abban kitüntetett forgalmi adatokra nézve észrevételeiket a polgármesteri hivatalnál írásban benyújthatják.

Nagyvárad, 1909. január 25.

Rimler Károly,
polgármester.

MEGHIVO.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank nagyváradai bejegyzett pénzintézet, Nagyváradon az intézet helyiségében (Nagy-Teleki utca 3. szám) **1909. évi február 6-án délután 4 órakor**

XL. évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja.

TARGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. üzleti évről és indítványai a mérleg, zárószámadások, tartalék és osztalék tárgyában.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóságtól előterjesztett mérleg és zárószámadások, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítványai megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak s az igazgatóság és a felügyelő-bizottságtól kért felmentvény iránti határozathozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a tisztai nyugdíjalap állásáról.

5. Az új nyugdíjszabályzat megalkotása.

6. A felügyelő-bizottság két rendes és egy póttagjának, valamint alapszabályszerint, választmányi tagok választása.

Azok a t. részvényesek, akik a fenti közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg részvényeiket a le nem járt szelvényekkel a bank pénztáránál Nagyváradon letéteményezni, hol is 1909. január 27-től kezdve a mérleget és a zárószámadásokat valamint a felügyelő bizottság jelentését megtekinthetik.

Nagyvárad, 1909. január hó 26-án.

Az igazgatóság.

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Párisban. Egyedül képviselője Magyarországon

Rosensweig Róza

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3

Február hó 16-án

a „Kereskedelmi Csarnok“ disz-
termében lesz megtartva a
— VILÁGHIRŰ —

SWÄRDSTRÖM
négyes hangversenye.

Zongorán kíséri: TARNAY
ALAJOS ur, az országos
:: zeneakadémia tanára. ::

Belépő jegyek: 8, 6, 4 és 2
kor. árban e öre válthatók
SEBO IMRE könyv- és papir-
kereskedésében Rákóczi-ut.

Kiadó lakás!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 15. sz. alatt
Stern Marton ur házában

3 utcai, 2 udvari szoba

és mellékhelyiségekből álló lakrész f. évi
május 1-ső napjától bérebe kiadó.

Felvilágosítást ad:

Paczauer József,
ügyvéd.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. — TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsir, kát-
rány stb. Vidéki kereskedőknek cipő-
krém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok
ísb. vételénél legnagyobb árendedmények.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5% kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelé-
ben alakult **Belvárosi Takarékos és
Hitelszövetkezet** minden év január és
július elsején egy-egy három évig tartó
új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés
szerinti számban jegyezhet üzletrészeket
s minden üzletrész után hetenként 20
fillér fizetendő, melynek összege a három
év elteltével a felmerülő haszonnal
együtt fog az üzletrészeseknek vissza-
fizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot
előmozdítani s a tagok hiteligenyeit kielé-
gíteni. Szövetkezetünk tehát amellelt,
hogy a takarékoság ügyét szolgálja
tagjainak betéteik négyötöd része erejéig
 kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket be-
fizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételdíj üzletrészenként 10 fillér
s az első betét befizetésekor min-
denki megkapja a saját nevére kiállított
betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik szövetkezetünk
tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a
felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rá-
kóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor
jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1909. január 1.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet
Igazgatósága.

Megnyitak a Fekete Sas nagyszállója éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát
képezi a Fekete Sas éttermei és föld-
alatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pa-
zar fény közepette a legmodernebb be-
rendezkedés biztosítja a kitűnő kényel-
met ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, ki-
váló bel és külföldi borok, Dréher féle
dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkal-
masabb helyiségek állanak rendelke-
zésre. Valóban méltán rászolgál ezen he-
lyiség és annak fáradságot nem kimélő
bérleje BENRÁD ALBERT arra, hogy a
nagyközönség öt pártfogásban részesítse.

Globusz
fém tisztító
kivonat

minden más tisztítószeret felülmúl

KRIEGNER-féle CHINA-VASBOR Kis üveg ára 3.20 kor.
— TOKAJI Nagy üveg ára 6 kor.

Vérszegénység, sápkór, étvágytalanság, idegesség gyógyítására és gyenge
gyermek erősítésére a leghatásosabb készítmény. Postai szétküldés naponta.

Főraktár: „KORONA“ gyógyszerár Budapest, VIII., Kálvin-tér 1. (Baross-u. sarok.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle
Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 4.50 kor.
100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-
képés z-i á m p á k, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← csillár-raktárunkat →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1. léőről 12 léőről minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Megvettük a Czillér Imre-féle

= rőfös- és szőnyegáru raktárt =

Rákóczi-ut 7. a. (Szt. István palota) hol az

ÁRUSITÁST!

e hó 27-én kezdjük meg.

Eladásra kerülnek az összes női ruhakelmék,
Blous és ruhaselymek, szőnyegek, függönyök,
vásznak, asztalneműek, ruhavásznak himzett bat-
tisztok mosóáruk, stb.

Tisztelettel

Dick Jakab és Társai.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan uszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.